

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
KVALITETSAVDELNINGEN
ENHETEN FÖR INSPEKTION

Dnr: 2007-722-406

SID 1 (15)
2007-11-20

FÖRSKOLEINSPEKTÖRER
INGER LEFFLER
PIRKKO LEPORANTA MORLEY
BIRGITTA MAGNUSSON
LISBETH SUNDSTRÖM

TEL 508 33 675
TEL 508 33 632
TEL 508 33 635
TEL 508 33 625

Rapport
från inspektion av
Engelbrekts förskolor
9-17 oktober 2007

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	3
OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV INSPEKTIONEN	4
BESKRIVNING AV ENHETEN	5
<i>Organisation</i>	5
<i>Barn och personal</i>	6
SAMMANFATTNING AV ENHETENS RESULTAT/ MÅLUPPFYLLELSE.....	7
Styrkor	7
Svagheter	7
Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning	8
Områden att utveckla	8
Enhetens Resultat/Måluppfyllelse.....	9
Systematiskt kvalitetsarbete och ledarskap	9
Målstyrning	9
<i>Förutsättningar för planering</i>	10
<i>Kompetensutveckling</i>	10
Normer och värden	10
<i>Jämställdhet</i>	10
<i>Barn i behov av särskilt stöd</i>	11
<i>Likabehandlingsplan</i>	11
Utveckling och lärande	11
<i>Pedagogiskt innehåll och dess organisation</i>	11
<i>Lärandemiljö</i>	12
<i>Språk och kommunikation samt logiskt tänkande</i>	12
<i>Natur och miljö</i>	13
Barns inflytande	13
Förskola och hem	13
<i>Individuella utvecklingsplaner</i>	14
Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem	14
TILL SIST	15

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE

Enheten för inspektion utvärderar den pedagogiska verksamheten och främjar barns, ungdomars och vuxnas lärande genom att

- granska måluppfyllelsen utifrån nationella och kommunala styrdokument
- kontrollera efterlevnaden av nationella och kommunala riktlinjer
- granska hur förskolan/ skolan utvärderar sin egen verksamhet
- ge rekommendationer om vad som bör förändras och utvecklas

Vi genomför vårt uppdrag genom att

- läsa material som förskolan/skolan ställer till förfogande och även material från andra källor (ex. från Skolverket)
- intervjua elever/barn, personal och skolledning. Vid granskningen av förskolors verksamhet intervjuas föräldrar i stället för barn.
- observera verksamheten

Inspektionen följs upp på olika sätt beroende på skolform.

I första hand granskar vi måluppfyllelsen, det vill säga att vi bildar oss en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumenten tolkas och förverkligas på förskolan/skolan. Vi gör detta utifrån en prioritering av mål från läroplaner och andra nationella styrdokument. Dessutom bedömer vi hur riktlinjerna i dessa styrdokument följs, liksom mål och riktlinjer i Stockholms stads skolplan.

Förutom detta granskar vi förskolans/skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten. I bedömningen av verksamhetens kvalitet utgår vi även från Skolverkets Allmänna råd om kvalitetsredovisning. Hög kvalitet innebär enligt Skolverkets och Myndigheten för skolutvecklings definition främst att verksamheten utmärks av att den väl:

- strävar mot och uppfyller nationella mål
- svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller andra mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella (t.ex. skolplan, lokal arbetsplan och andra lokala planer)
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de förutsättningar man har.¹

¹ Från Skolverkets och Myndigheten för skolutvecklings instrument "BRUK – för kvalitetsarbete i förskola och skola", s 8.

OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV INSPEKTIONEN

Utveckling sedan den senaste inspektionen

Detta område finns med endast när en förskola följs upp eller inspekteras på nytt.

Systematiskt kvalitetsarbete och ledarskap

Detta område granskas främst utifrån Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning och Kvalitet i förskolan, Stockholms stads kvalitetsstrategi, samt utifrån Läroplan för förskolan (Lpfö 98) och anvisningar gällande förskolan i budget 2007.

Normer och värden

Detta område granskas främst utifrån mål och riktlinjer i Läroplan för förskolan, anvisningar gällande förskolan i budget 2007 och Skolverkets allmänna råd samt Lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Utveckling och lärande

Detta område granskas främst utifrån mål och riktlinjer i Läroplan för förskolan, anvisningar gällande förskolan i budget 2007 och Skolverkets allmänna råd.

Barns inflytande

Detta område granskas främst utifrån mål och riktlinjer i Läroplan för förskolan och Skolverkets allmänna råd.

Förskola och hem

Detta område granskas främst utifrån riktlinjer i Läroplan för förskolan, anvisningar gällande förskolan i budget 2007 och Skolverkets allmänna råd.

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Detta område granskas främst utifrån riktlinjer i Läroplan för förskolan, anvisningar gällande förskolan i budget 2007 och Skolverkets allmänna råd.

BESKRIVNING AV ENHETEN

Engelbrekts förskolor är en kommunal förskoleenhet som består av fem förskolor inom Östermalms stadsdel. Inspektionen omfattar förskolorna Villagatan 12 med sju avdelningar, Lärkstaden, Karlavägen 8, med tre avdelningar, Ruddammens förskola, Brunbärsvägen 9, med fyra avdelningar och tvåavdelningsförskolorna Bigarrågården, Bigarråvägen 6 och Körbäret, Körbärsvägen 18.

Villagatans och Ruddammens förskolor är inrymda i äldre kulturhus som har byggts om för förskoleverksamhet. Alla verksamheter har ljusa överskådliga lokaler med goda förutsättningar för verksamheten. Körbärsvägen och Bigarrågården ligger i bottenvåningarna i flerbilshus. Förskolornas gårdar är generellt relativt begränsade men väl utrustade, speciellt Körbäret som har en spännande kuperad gård.

Organisation

Förskolechefen beskriver sin ledningsorganisation med biträdande förskolechef, husansvariga och avdelningsansvariga som på delegation har ansvar för informationsflödet inom enheten och den pedagogiska verksamhetens innehåll. Förskolechef och biträdande förskolechef har delat upp de fem förskolorna mellan sig i geografiska områden, dock har förskolechefen det yttersta ansvaret för enhetens ekonomi och styrning. Till sitt stöd har förskolechefen en arbetsgrupp, "spångruppen", bestående av representanter från förskolorna och som sammankallas vid behov för att initiera och driva interna utvecklingsprocesser. Husmöten med avdelningsansvariga hålls varje vecka med reflektioner och utvärderingar för vidare bearbetning på APT. För utveckling av de pedagogiska frågorna inom enheten har ledningen utsett en husansvarig i varje förskola och en avdelningsansvarig på varje avdelning. Gruppen tar fram dokument och gemensamma policys för vidare bearbetning på APT- möten. Utöver dessa möten har enheten regelbundet interna nätverk i form av småbarns- och storbarnsforum.

Planering, uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt på planeringsdagar, arbetsplatsträffar och avdelningsmöten. Personalen har även individuell planeringstid i sitt schema.

Barn och personal

I tabellen nedan redovisas antalet barn i grupperna samt antalet personal på enheten beräknat i årsarbetare.

Förskola Avdelning	Avdelnings typ	Barn/avd	Antal heltidsanställda föskollärare eller motsvarande*	Antal heltidsanställda barnskötare och övrig personal	Summa
Villagatan					
Igelkotten	1-3 år	14	2	1	3
Ekorren	1-3 år	14	1	2	3
Myran	1-3 år	14	1	2	3
Grodan	1-3 år	9	1	0,9	1,9
Haren	3-5 år	18	1	1,92	2,92
Kräkan	3-5 år	18	1,75	1	2,75
Ugglan	3-5 år	18	1,5	1,25	2,75
Övrig personal			1		1
Summa		105	10,25	10,07	20,27
Lärkstaden					
Östan	1-4 år	15	1	1,75	2,75
Västan	1-4 år	15	1,92	1,0	2,92
Kulingen	4-5 år	21	2,4	0,1	2,5
Summa		50	5,17	2,75	8,17
Ruddammen					
Villekulla	1-3 år	14	1,92	1,0	2,92
Bullerbyn	1-3 år	14	1,25	1,75	3,0
Lönneberga	3-5 år	19	2,0	1,0	3,0
Junibaeken	3-5 år	19	2,9		2,9
Summa		66	8,07	3,75	11,82
Bigarrågården					
Trollet	1-3 år	13	0,92	2,0	2,92
Spöket	3-5 år	19	1,0	2,0	3,0
Summa		32	2	4	5,92
Körsbäret					
Lille Skutt	1-3 år	13	1,0	2,0	3,0
Vargen	3-4 år	7	0,0	2,0	2,0
Summa		20	1	4	5
Totalt		274	26,49	24,57	51,2

* med motsvarande menas fritidspedagog eller lärare med examen från en statlig lärarutbildning mot de yngre åldrarna.

- Andel föskollärare: 52 % .
- Barn/ personal: 5,4

Verksamheterna på Villagatan och Karlavägen har utöver ovan redovisad personal en rytmikpedagog på 20 % respektive 40 %.

Resurspersonal utöver ovan redovisad personal:

Lärkstaden 75 % Ruddammen 150 % och Bigarrågården 75 %.

Kökspersonal: Villagatan 80 % , Lärkstaden 62,5% och Ruddammen 100 % .

Mat levereras från Ruddammen till Körsbäret och Bigarrågården.

Lokalvården sköts på entreprenad på samtliga fem förskolor.

SAMMANFATTNING AV ENHETENS RESULTAT/ MÅLUPPFYLLELSE

Vårt uppdrag som inspektörer är att granska och utvärdera förskolans resultat. Med resultat menar vi förskolans förmåga att sträva mot de nationella och kommunala målen samt efterleva de riktlinjer och krav som finns i styrdokumentet. Våra bedömningar presenteras utförligare under rubriken ENHETENS RESULTAT/ MÅLUPPFYLLELSE.

Styrkor

Vår inspektion har visat att enheten utmärks av ett antal styrkor, bland annat dessa:

- Enheten har en hög andel förskollärare.
- Personalens kompetensutveckling sammanfaller väl med enhetens åtaganden och utvecklingsområden.
- Enhetens arbete med normer och värden är en styrka.
- Enheten har en tydlig och dokumenterad strategi för arbetet med barn i behov av särskilt stöd.
- Barnets pärm beskriver och synliggör det enskilda barnets utveckling och lärande.
- Enheten har en genomtänkt strategi för språkutveckling och för hur skriftspråket kan utforskas.
- Enheten bjuder in föräldrarna till delaktighet och ger dem möjlighet att påverka.

Svagheter

Vår inspektion har visat att det finns vissa områden som enheten delvis brister i, bland annat följande:

- Otydlig koppling mellan avdelningarnas planeringar och enhetens åtaganden.
- Modersmålsstöd erbjuds först från 4 års ålder enligt stadsdelens beslut.
- Samverkan mellan förskola - skolans verksamheter brister.

Brister som enheten måste åtgärda utifrån gällande lagstiftning

- Likabehandlingsplanen bör utvecklas till att på ett tydligare sätt beskriva vilka rutiner enheten har för att tidigt bli medveten/upptäcka möjliga risker för trakasserier och annan kränkande behandling.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl styrkor som svagheter, bör prioriteras:

- Tydliggöra det systematiska kvalitetsarbetet med avdelningsplaneringar som knyter an till enhetens åtaganden och utveckla analys av verksamhetens måluppfyllelse.
- Barnen bör få möjligheter till tydligare inflytande över sin vardag och göras medvetna om vad deras inflytande kan leda till.
- Den individuella utvecklingsplanens pedagogiska fokus bör vidareutvecklas till att beskriva hur förskolan bidrar till barnets trivsel, utveckling och lärande.

ENHETENS RESULTAT/MÅLUPPFYLLELSE

Systematiskt kvalitetsarbete och ledarskap

Målstyrning

Enligt tidigare beskrivning av enhetens organisation anser vi att den ger goda förutsättningar för ett systematiskt kvalitetsarbete. Förskolechefen beskriver tydligt sin roll som ledare och sina visioner att styra enhetens pedagogiska arbete vidare. Vi bedömer att personalen, genom enhetens ledningsstruktur, ges möjligheter till inflytande och delaktighet i det gemensamma utvecklingsarbetet.

Engelbrekt förskolor har en gemensam verksamhetsplan och kvalitetsgaranti som har utarbetats av förskolechefen i samråd med personalen. I verksamhetsplanen framgår enhetens åtaganden utifrån stadsdelsnämndens mål med beskrivande arbetssätt, resursanvändning och hur uppföljning skall ske. Verksamhetsplanen kompletteras med ett ytterligare dokument, "Åtaganden för Engelbrekts förskolor med Lpfö98 som grund och inspirationskälla", där kopplingen till samtliga läroplansområden tydligt framgår med arbetssätt och uppföljningsmetoder. Detta dokument, tillsammans med dokumentet "Det pedagogiska året" relaterade personalen till vid samtalen som styrande för arbetet på respektive avdelning. De avdelningsplaneringar som vi tagit del av under inspektionen har dock otydlig anknytning till hur enhetens åtaganden konkretiseras i praktiken. Vi bedömer att de övergripande styrdokumenterna ger goda förutsättningar för målstyrning inom enheten, dock bör kopplingen mellan avdelningarnas planeringar och enhetens åtaganden tydliggöras. Detta anser vi vara ett utvecklingsområde.

Förskolechefen beskriver att enhetens arbete följs upp och utvärderas kontinuerligt under året på planeringsdagar, arbetsplatsträffar och avdelningsplaneringar. Föräldrarna erbjuds forum för att diskutera och påverka verksamheten samt att även barnen görs delaktiga i utvärderingen med frågeställningar och enkla enkäter. Personalen, då framförallt på Villagatan och Lärkstaden, beskriver pedagogisk dokumentation som stöd för uppföljning av det pedagogiska arbetet. Inför kvalitetsredovisningen gör varje avdelning en självvärdering av prioriterade målområden som förskolechefen sammanfattar. Enhetens kvalitetsredovisning beskriver kvalitetsarbetet i korta drag samt hur man utifrån läroplansområdena arbetat med åtaganden och garanti under verksamhetsåret. Vi bedömer dock att kvalitetsredovisningen kan utvecklas till att ge en tydligare analys av vad arbetssätten lett fram till, det vill säga vilken måluppfyllelse man nått. Vi anser vidare att enheten har ett system för planering och utveckling på en övergripande nivå som dock bör utvecklas till att tydligare knyta an till avdelningarnas planeringar, uppföljningar och utvärderingar. Detta skulle förtydliga det systematiska kvalitetsarbetet och underlätta målstyrningen inom enheten.

Förutsättningar för planering

Vi bedömer att personalens förutsättningar till planering och reflektion är relativt goda med avdragen tid i schemat till kvällsmöten och individuell tid. Planeringstiden är delvis schemalagd i arbetslaget och enskilt men förutsättningarna att ta ut planeringstiden varierar mellan förskolor och avdelningar inom enheten. Personalen uttryckte delvis önskemål om mer tid för reflektion och planering, vilket ledningen uppmuntrade till att organisera inom respektive avdelning. Tekniska förutsättningar och utrymmen för planering och dokumentation beskriver personalen som väl tillgodosett samt att IT kunskap är en prioriterad satsning inom enheten.

Kompetensutveckling

Förskolechef och biträdande förskolechef erbjuder personalen individuella medarbetarsamtal under året där kompetensutvecklingsbehov tas upp. Personalen beskriver att ledningen har en generös inställning till att erbjuda kompetensutveckling. Interna diskussionsgrupper, såsom små- och storbarns - forum och "spångruppen" samt att göra studiebesök hos varandra, bedömer vi ger goda förutsättningar till en lärande organisation. Förutom gemensamma fortbildningssatsningar har enheten interna och stadsdelsövergripande pedagogiska nätverk. Sammantaget bedömer vi att de olika typer av kompetensutveckling som erbjuds personalen väl sammanfaller med enhetens åtaganden och utvecklingsområden, vilket vi ser som en styrka.

Normer och värden

Det framkom i samtal med ledning och personal att det inom enheten pågår en fördjupad diskussion om läroplanens värdegrund och att man har enats om att värdegrundsarbete ska utgå ifrån glädje, engagemang och omtanke. Med detta som grund har varje förskola konkretiserat hur de ska arbeta med normer och värden. Arbetet med förskolornas värdegrund har även fördjupats i samband med att man inom enheten har arbetat fram en Likabehandlingsplan. Personalen kan även beskriva hur de på olika sätt hjälper och stödjer barnens sociala och empatiska förmåga i det dagliga arbetet. Vi kunde även se exempel hur man tillsammans med barnen på olika sätt gestaltat begrepp som likhet och olikhet som tillgång. Vi bedömer att enhetens arbete med normer och värden är en styrka.

Jämställdhet

Vår bedömning är att enheten har en tydlig strategi för sitt jämställdhetsarbete ur ett genusperspektiv. I arbetet har ingått kompetenshöjande insatser för all personal och metodutveckling för att synliggöra barnens och personalens förhållningssätt. Personalens medvetenhet bidrar till att barnen kan pröva och utveckla förmågor utan begränsningar utifrån stereotypa könsrollsmönster.

Barn i behov av särskilt stöd

Inom enheten finns en tydlig och dokumenterad strategi för arbetet med barn i behov av särskilt stöd vilket vi anser är en styrka. I arbetet ingår bland annat att tillsammans med berörda föräldrar upprätta en handlingsplan och om behov föreligger kan personalen få konsultativt rådgivning av personal med specialkompetens.

Likabehandlingsplan

Den nya diskrimineringslagen (2006:67) ålägger förskola och skola från och med april 2006, att inte bara ingripa vid utan aktivt förebygga kränkande behandling. Förskolan är skyldig att upprätta en likabehandlingsplan som ska revideras årligen. Engelbrekts förskolor har upprättat en likabehandlingsplan enligt gällande lagstiftning. I framtagandet har föräldraråden varit remissinstans och planen har presenterats på respektive förskolas föräldramöte under höstterminen. Vi anser dock att planen kan utvecklas till att på ett tydligare sätt beskriva rutiner för hur man genom kartläggning och observationer tidigt kan upptäcka trakasserier och annan kränkande behandling.

Utveckling och lärande

Pedagogiskt innehåll och dess organisation

Personalen, på de flesta avdelningarna, beskriver på olika sätt en syn på kunskap och lärande där barnets kompetenser, nyfikenhet och förutsättningar bildar en naturlig utgångspunkt för arbetet med utveckling och lärande. Detta bedömer vi är en god förutsättning och grund för fortsatt arbete.

Utifrån denna syn på utveckling och lärande organiseras den pedagogiska verksamhetens innehåll i projekt eller temaarbeten där barns intressen och initiativ tas tillvara. Rörelse, natur och kulturupplevelser samt skapande verksamhet är områden som lyfts fram i verksamhetsplanen. Barngrupperna delas regelbundet för att ge förutsättningar för att möta det enskilda barnet. Personalen framhöll att det är viktigt att lyssna på barnen och vara lyhörd, vilket ger förutsättningar för verksamhetens innehåll att förändras och möta aktuella intressen hos barnen. Vi anser att barnen ges goda möjligheter att påverka den pedagogiska verksamhetens innehåll på de flesta av avdelningarna. Övervägande ges barnen goda förutsättningar till lek och skapande i de pedagogiska miljöerna.

När det gäller förskolornas mångkulturella uppdrag gav personalen några få exempel på praktiskt arbete med mångfald och olikheter som tillgång. Förskolorna erbjuder stöd för modersmålet enbart för barnen som har fyllt fyra år, utifrån stadsdelens beslut. Denna begränsning har inget stöd i Lpfö98.

Personalen berättar att de använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra verksamheten för föräldrarna men främst för att synliggöra lärandet för barnen själva och för att skapa underlag för det egna utvecklingsarbetet. Vi bedömer att

personalen i de flesta av arbetslagen använder pedagogisk dokumentation som ett arbetsverktyg på fler nivåer och med olika funktioner. Några avdelningar använder pedagogisk dokumentation som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Dock kan det utvecklas vidare så att det omfattar enhetens alla förskolor. Generellt samlar personalen det enskilda barnets dokumentation och alster i en särskild pärm. Pärmerna är lätt tillgängliga för barnen och används aktivt, även i utvecklingssamtalen. Utifrån enhetens gemensamma policy har förskolorna skapat goda grunder för sitt arbete med pärmens struktur och syfte. Vår bedömning är att innehållet i pärmerna beskriver och synliggör det enskilda barnets utveckling och lärande vilket är en styrka för enheten.

Lärandemiljö

Vår bedömning är att de pedagogiska miljöerna på förskolorna i olika hög grad, uppfyller intentionerna i Lpfö98; att vara inbjudande, kreativa och lustfyllda för att stimulera barnen till utforskande och lärande. Förskolorna organiserar barngrupper och lärandemiljöer i små- och storbarnsgrupper för att anpassa miljöerna efter barnens växande behov. Lekmaterial är till stor del tillgängligt och överskådligt placerat i form av aktivitetshörnor som skapar rum i rummen. Större delen av skapandematerialet finns synligt och tillgängligt, en del i särskilda verkstäder. Barnen har även på alla avdelningarna tillgång till skapandematerial. Personalen framhåller miljöns funktion och flexibilitet som viktiga samt en tillåtande miljö anpassad till barns perspektiv och intressen. Vår bedömning är att de flesta av enhetens lärandemiljöer väl tillgodoser barnens behov av val, experimenterande, samverkan och lek. Det finns dock behov av att utveckla lärandemiljön inom vissa delar av verksamheten så den blir mer utmanande för barnen.

Språk och kommunikation samt logiskt tänkande

Enheten har tydliga mål och arbetssätt formulerade för arbetet med att stimulera barns språkutveckling och uppmuntra kommunikation. Personalen beskrev en genomtänkt strategi för språkutveckling och för hur skriftspråket kan utforskas, vilket vi ser som en styrka. Ledningen framhåller att fortbildningsåtgärder gjorts under året inom området, delvis för att tydliggöra arbetet för föräldrarna. Vi bedömer att personalen på enhetens samtliga förskolor visar ett stort intresse och insikt om hur språk och kommunikation stöds och följs upp vilket de gav många goda exempel på vid samtalen. Arbetssätt som att benämna företeelser och känslor vid ord, förhållningssätt såsom att lyssna och vara goda språkliga förebilder samt språkmaterial som exempelvis "ordlappar", beskrevs genomgående det dagliga arbetet.

Hur barnen erbjuds möjligheter till, och material för, logiskt tänkande beskrevs speciellt på Villagatan och Lärkstaden med stor medvetenhet. Matematiska utmaningar, begrepp och formspråk varierar med möjligheter för barnen att mäta, väga, sortera och experimentera självständigt. Material för bygg och konstruktion erbjuds dock genomtänkt och synligt på samtliga förskolor.

Natur och miljö

Personalen på samtliga förskolor beskriver att de ger barnen förutsättningar för att förstå naturens kretslopp genom att de besöker skog och grönområden regelbundet och talar om att vårda naturen. Barnen deltar i varierande grad i källsortering men inte i någon större utsträckning i annat ekologiskt arbete. Vi bedömer dock att barnen på ett mer medvetet sätt kan involveras i det ekologiska arbetet. Detta för att få en tydligare koppling till hur människan ska agera för att skydda naturen.

Barns inflytande

Vi bedömer att personalen inom Engelbrekts förskolor har en ambition att ge barnen inflytande i verksamheten. Vi anser att det till viss del framgår i enhetens verksamhetsdokument på vilket sätt barnen ska ges möjlighet att ta ansvar och få inflytande i verksamheten. Personalen gav även exempel på när och hur barnen kan påverka och ta ansvar genom frågeställningar, samtal och omröstningar. Vi bedömer även att den pedagogiska miljön i stort är ordnad på ett sätt som ger barnen överblick och tillgång till förskolans material. Personalen beskriver att barnen har möjlighet att påverka temats innehåll genom att de på olika sätt tar tillvara barnens intressen eller behov och intervjuar barnen inför utvecklingssamtalet för att ta reda på hur barnen upplever sin vardag i förskolan. Vid inspektionen kunde vi dock se några exempel på ett vuxenstyrt förhållningssätt som ej överensstämmer med intentionerna i Lpfö98. Delar i verksamheten är detaljstyrd vilket kan begränsa barnens utrymme att kunna påverka sin vardag enligt läroplanens intentioner. Vi bedömer att personalen generellt bör diskutera hur barnen ska få möjligheter till tydligare inflytande över sin vardag, sitt forskande, skapande och lärande. Man bör även göra barnen medvetna om vad deras inflytande kan leda till eller har lett fram till.

Förskola och hem

Vi bedömer att Engelbrekts förskolor har strategier för inskolning av nya barn och att förskolorna på olika sätt bjuder in föräldrarna till delaktighet och ger dem möjlighet att påverka. Detta ser vi som en styrka för enheten. I enhetens styrdokument finns åtaganden och arbetssätt beskrivet för samverkan med familjen.

Inskolningen som helhet var mycket uppskattad av de 17 föräldrar vi talade med men det finns en viss kritik mot att förskolornas ordinarie verksamhet går på sparlåga under inskolningsperioden. Fortlöpande information till föräldrarna om verksamheten sker i den dagliga kontakten och genom skriftlig information och dokumentation av barnets dag. Föräldrarna var nöjda med förskolornas sätt att informera och upplevde att personalen, på de flesta förskolorna i enheten, alltid har något att berätta om det enskilda barnet. Förskolechefen och personalen

framhöll vikten av att ge föräldrar fortlöpande information och bemöta föräldrar på ett öppet och inbjudande sätt; "det ska vara högt i tak". Något som föräldrarna bekräftade att det är och ansåg att de kan påverka förskolans verksamhet. Inom enheten finns tre föräldraråd och enheten deltar i stadens övergripande brukarundersökningar.

Individuella utvecklingsplaner

Förskolan erbjuder föräldrarna minst ett utvecklingssamtal per år, de föräldrar som önskar kan få fler samtal. Som underlag för samtalet används barnintervjuer och barnets egen pärm.

Personalen upprättar tillsammans med föräldrarna en individuell utvecklingsplan. Utifrån samtalen med förskolechef och personal och det underlag för samtal vi tagit del av, anser vi att det finns en risk att man kan bedöma barns utveckling utifrån fastställda normer eller kriterier. Detta är inte förenligt med förskolans uppdrag. Enligt allmänna råd, Kvalitet i förskolan framgår: "att som underlag för samtalet kan personalen ha olika former av dokumentation som visar på vilket sätt *förskolan* bidrar till barnets trivsel, utveckling och lärande". Vi bedömer att den individuella utvecklingsplanens pedagogiska fokus bör vidareutvecklas för att bättre uppfylla intentionerna i de nationella styrdokumenterna.

Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem

Östermalms stadsdelsförvaltning har utarbetat en handlingsplan som innehåller en årsplanering som beskriver hur övergången från förskola till skolans verksamheter ska ske i stadsdelen. Planeringen avser i första hand övergången till förskolornas kontaktskola, i detta fall Engelbrektsskolan. Enheten följer handlingsplanen men då de blivande skolbarnen väljer ett stort antal olika skolor försvåras kontakten både från förskolornas och skolornas sida. Utifrån samtalen med personal och föräldrar framgår att överlämnandet sker på ett mycket varierande, och inte alltid tillfredsställande sätt beroende på vilken skola som är aktuell. Vi bedömer att förskolan och skolan bör utveckla sin samverkan och sitt överlämnande av barn från förskolan till skolans verksamheter.

Föräldrarna skall ges möjlighet att delta i överlämnandesamtal och ingen information får lämnas mellan verksamheterna utan föräldrarnas medgivande. Överlämnandesamtal erbjuds alla föräldrar men enligt ledningen är det få föräldrar som tackar ja till erbjudandet.

TILL SIST

Inom Engelbrekts förskolor finns en verksamhet där personal och ledning visar stort intresse för sitt uppdrag och med engagemang strävar efter att utveckla den vidare. Barns intressen och lärande har en central position i enhetens planering och verksamhetens innehåll. Rörelse, språkstimulans och logiskt tänkande är utmärkande områden som vävs in i tematiskt arbete.

Ledningen presenterar en organisation som, enligt vår bedömning, ger förutsättningar för styrning, delaktighet och ett gemensamt förhållningssätt. De pedagogiska ansvarsområdena ger möjlighet till inflytande och skapar en intern organisation för enhetens utveckling. Ytterligare en god förutsättning för verksamhetens utveckling är den höga andelen förskollärare.

Vi anser att enheten bör utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete genom att ta fram metoder för analys och uppföljning av verksamhetens resultat. Den personal vi samtalade med anger själv några utvecklingsområden, exempelvis barns inflytande. Vi såg en viss variation mellan förskolorna inom flera pedagogiska områden, bland annat pedagogisk dokumentation och lärandemiljöer. Vi bedömer att enheten har mycket goda förutsättningar för sitt fortsatta utvecklingsarbete.

Stockholm den 20 november 2007.

Inger Leffler
Pirkko Leporanta Morley
Birgitta Magnusson